

1 Indicatorenset Dementie

Uitvraag ziekenhuizen/ZBC's over verslagjaar 2018

Colofon

Internet:

- **OmniQ (portaal van DHD) voor aanlevering kwaliteitsgegevens (beschikbaar vanaf 1 februari voor leden van de NVZ en NFU):** <https://extranet.dhd.nl/producten/OmniQ>
- **Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen:** www.nvz-ziekenhuizen.nl
- **Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra:** www.nfu.nl.
- **Zelfstandige Klinieken Nederland:** www.zkn.nl.
- **Zorginstituut Nederland:** <http://www.zorginzicht.nl>.

Gegevensaanlevering

Zorginstellingen leveren vrijwillig en verplichte indicatoren aan via één door de koepelorganisaties gekozen aanleverportaal. Doorlevering vindt plaats in een voor de gebruiker uniform format. Kwaliteitsregistraties uploaden concept indicatoren naar het aanleverportaal, zodat zorginstellingen via één portaal indicatoren kunnen invullen, controleren en accorderen.

Samengesteld door:

*Alzheimer Nederland
Federatie Medisch Specialisten
Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
Nederlandse Vereniging Neurologie
Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie
Nederlandse Internisten Vereniging
Patiëntenfederatie Nederland
Zorgverzekeraars Nederland*

Deze indicatorenset is opgenomen in het register van Zorginstituut Nederland waarmee het aanleveren van deze kwaliteitsgegevens in 2019 over verslagjaar 2018 wettelijk verplicht is

Inhoudsopgave

	Overzicht indicatoren Dementie	3
	Zorginhoudelijke indicatoren Dementie	4
	1. Algemene informatie	4
	2. Zorginhoudelijke indicatoren Dementie	5
	Klantpreferentievragen	6
Bijlage	Wijzigingstabel	10

Overzicht Indicatoren Dementie over verslagjaar 2018

1	Multidisciplinair overleg	A. Is er binnen het ziekenhuis een multidisciplinair overleg dementie? B. Indien ja, hoe vaak vindt dit overleg plaats? C. Indien ja, zijn bij dit overleg de volgende personen aanwezig?	Uitvraag over 2018
2	Uitslaggesprek en nazorg	A. Hoeveel minuten worden er per patiënt met dementie ingepland voor een uitslaggesprek bij de <u>geriater/neuroloog</u> op uw ziekenhuislocatie? B. Wordt tijdens het uitslaggesprek ook de behandeling besproken? C. Welke zorgprofessional regelt de nazorg (na diagnosestelling dementie) voor patiënten met dementie? D. Waaruit bestaat de nazorg die door uw ziekenhuislocatie wordt gegeven?	Uitvraag over 2018
3	Diagnose- en/of behandelingsruimten	A. Bevat uw ziekenhuislocatie speciale diagnose- en/of behandelingsruimten voor patiënten met dementie? B. Vinden in de onder A. genoemde ruimten alle mogelijke afspraken/ onderzoeken rondom zorg voor dementie op één dag plaats?	Uitvraag over 2018
4	Informatievoorziening	A. Welke van onderstaande informatie wordt op papier en/of digitaal aan de patiënt meegegeven? B. Welke van onderstaande informatie wordt met de patiënt besproken? C. Wordt de uitleg aan (mantelzorgers van) patiënten met dementie ondersteund door beeldmateriaal?	Uitvraag over 2018
5	Aanwezigheid dementie bij opname	Hoe wordt er bij opname op uw ziekenhuislocatie – naast een protocol delier - rekening gehouden met onderliggend aanwezig zijnde dementie?	Uitvraag over 2018
6	Ondersteuning door bezoek	Welke mogelijkheden zijn er op uw ziekenhuislocatie voor mantelzorger(s) aanwezig om de patiënt met dementie te kunnen ondersteunen?	Uitvraag over 2018

Zorginhoudelijke indicatoren

1. Algemene informatie over Zorginhoudelijke indicatoren Dementie

Indicatorenwerkgroep

De werkgroep voor de ontwikkeling van de indicatorenset Dementie bestond in 2010 uit de volgende personen:

NVN: Mw. Dr. Y. A. L. Pijnenburg, neuroloog, VU medisch centrum
(voorzitter)

NVKG: Dhr. Drs. P. Jue, klinisch geriater, Rijnlandziekenhuis Leiderdorp en Alphen a/d Rijn (vice-voorzitter)

NVvP: Dhr. Prof. F.R.J. Verheij, psychiater, Academisch Ziekenhuis Maastricht

NIV: Mw. Dr. A.W.E. Weverling Rynsburger, internist-ouderengeneeskunde, Diaconessenhuis Leiden

NVN: Dhr. Dr. J.C. Swieten, neuroloog, Erasmus MC

Dhr. Dr. H.C. Weinstein, neuroloog, Sint Lucas Andreas Ziekenhuis

V&VN: Mw. R.L.J.M. Pol, verpleegkundig specialist geriatrie Alysis Zorggroep

Patiëntenfederatie: Dhr. Drs. J.A. Mulder, beleidsmedewerker Patiëntenfederatie Nederland

Alzheimer Nederland: Mw. A. Bruijs, medewerker Belangenbehartiging en Zorgvernieuwing Alzheimer Nederland

De werkgroep voor het onderhoud van de indicatorenset Dementie is in 2011 niet bij elkaar geweest. De volgende personen zijn schriftelijk geraadpleegd:

NVN: Mw. Dr. Y. A. L. Pijnenburg, neuroloog, VU medisch centrum (voorzitter)

NVKG: Dhr. Drs. P. Jue, klinisch geriater, Rijnlandziekenhuis Leiderdorp en Alphen a/d Rijn

NVvP: Dhr. Dr. T. Dhondt, ouderenpsychiater, GGZ Noord-Holland-Noord

NIV: Mw. Dr. A.W.E. Weverling Rynsburger, internist-ouderengeneeskunde, Diaconessenhuis Leiden

Populatiebepaling Dementie

De werkgroep heeft voor de onderstaande vaststelling van de patiëntenpopulatie gekozen;

- Het uitgangspunt van de patiëntenpopulatie zijn patiënten die naar het ziekenhuis worden verwezen wegens dementie, vergeetachtigheid of voor een analyse van cognitieve klachten.
- Deze patiënten kunnen door verschillende professionals behandeld worden.
- Patiënten van alle leeftijden worden meegenomen.

Peildatum

Deze set betreft allemaal structuurindicatoren. De structuurindicatoren worden, in verband met de actualiteit, eenmaal per jaar op peildatum 1 maart geregistreerd.

2. Zorginhoudelijke indicatoren Dementie

Indicator 1: Multidisciplinair overleg	
Relatie tot kwaliteit	Dementie is een complexe aandoening met veel varianten en benaderingsmogelijkheden. Het diagnosticeren en behandelen van dementie vereist een multidisciplinaire aanpak met duidelijke afspraken taken en verantwoordelijkheden van betrokken zorgverleners. Een structureel multidisciplinair overleg waarbij zowel verschillende medisch specialisten als ook verpleegkundigen en neuropsychologen aanwezig zijn, kan bijdragen aan betere kwaliteit van zorg voor patiënten met dementie.
Operationalisatie 1a	Is er binnen het ziekenhuis een multidisciplinair overleg dementie? <i>Ja/Nee</i>
Operationalisatie 1b	Indien ja, hoe vaak vindt dit overleg plaats? ☐ ___ keer per week ☐ ___ keer per maand ☐ 1 keer per ___ weken <i>(gegevensmakelaar dient de gekozen bijbehorende tekst ook aan te leveren, dus bijvoorbeeld "2 keer per maand")</i>
Operationalisatie 1c	Indien ja, zijn bij dit overleg de volgende personen aanwezig: <ul style="list-style-type: none"> - neuroloog: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - klinisch geriater: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - internist ouderengeneeskunde: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - (ouderen) psychiater : <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - revalidatiearts: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - neuropsycholoog: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - casemanager dementie uit de keten/zorgconsulent: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - fysiotherapeut: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - ergotherapeut: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - logopedist: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i> - verpleegkundige(n) of verpleegkundige specialist: <i>Ja/Nee/Op aanvraag</i>
Definitie(s)	-
In/ exclusiecriteria	n.v.t.
Bron	n.v.t.
Meetfrequentie	1x per jaar
Peildatum	01-03-2019
Rapportagefrequentie	1x per jaar
Type indicator	Structuur
Meetniveau	Ziekenhuisniveau
Kwaliteitsdomein	Effectiviteit, veiligheid

Klantpreferentievragen

De klantpreferentievragen zijn ontwikkeld door Alzheimer Nederland in samenwerking met de Patiëntenfederatie Nederland.

Uitslaggesprek en nazorg				
Vraag 2	A. Hoeveel minuten worden er per patiënt met dementie ingepland voor een uitslaggesprek¹ bij de <u>geriater/neuroloog</u> op uw ziekenhuislocatie?*			
	<i>(aanvinken, invullen)</i> ☐ ___ minuten			
	B. Wordt tijdens het uitslaggesprek ook de behandeling besproken?*			
	<i>(aanvinken, één antwoord mogelijk)</i> ☐ Ja ☐ Nee, hiervoor wordt een apart consult gebruikt			
	C. Welke zorgprofessional regelt de nazorg² (na diagnosestelling dementie) voor patiënten met dementie?*			
	<i>(aanvinken, per zorgprofessional één antwoord mogelijk)</i>			
		Initieert nazorg	Ja	Nee
	Zorgprofessional			
	a. Zorgcoördinator	☐	☐	☐
	b. Maatschappelijk werker	☐	☐	☐
	c. Transferverpleegkundige	☐	☐	☐
	d. Verpleegkundig specialist (geriatrie/neurologie)	☐	☐	☐
	e. Geriatrieverpleegkundige	☐	☐	☐
	f. Sociaal psychiatrisch verpleegkundige	☐	☐	☐
	g. Verpleegkundige met aandachtsgebied dementie ³	☐	☐	☐
	h. Medisch specialist (geriater, neuroloog, internist ouderengeneeskunde, etc.)	☐	☐	☐
	i. Casemanager/ trajectbegeleider/ dementieconsulent niet werkzaam in het ziekenhuis	☐	☐	☐
	j. Psycholoog (medisch, klinisch)	☐	☐	☐
	k. Huisarts	☐	☐	☐
	l. Geen	☐	☐	☐
	D. Waaruit bestaat de nazorg² die door uw ziekenhuislocatie wordt gegeven?*			
	<i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i>			
	☐ De patiënt en mantelzorger(s) krijgen een telefoonnummer mee van de zorgprofessional(s) die de nazorg regelt/regelen			
	☐ De patiënt krijgt een informatiegesprek over het ziektebeeld, hulp en zorg ⁴			
	☐ Patiënt krijgt schriftelijke informatie mee over diagnose, adviezen en hulpverleningsmogelijkheden in de regio			
	☐ De ziekenhuislocatie vraagt indien nodig een indicatie bij het CIZ aan			
	☐ Mantelzorger(s) van de patiënt met dementie kunnen een aparte afspraak krijgen met een zorgprofessional, zonder aanwezigheid van de patiënt			

	☐ Huisbezoek ☐ Er wordt geen nazorg gegeven
<i>Definities</i>	<p>¹ In het uitslaggesprek wordt de uitslag van onderzoeken en de eventuele diagnose besproken met de patiënt en/of mantelzorger.</p> <p>² Met nazorg wordt bedoeld: de opvang van de patiënt en/of mantelzorger na diagnosestelling en tot en met de overdracht van ziekenhuis naar zorg buiten het ziekenhuis.</p> <p>³ Dit is een verpleegkundige die dementiepatiënten begeleidt en hiervoor een interne opleiding/training heeft gehad, maar hier geen landelijk erkende extra scholing voor heeft gevolgd.</p> <p>⁴ Zoals thuiszorg, dagbesteding, dagopvang, hulp van vrijwilligers, mantelzorgondersteuning.</p>
<i>Technische haalbaarheid</i>	* Peildatum: 1 maart 2019

Diagnose- en/of behandelingsruimten														
Vraag 3	<p>A. Bevat uw ziekenhuislocatie speciale diagnose- en/of behandelingsruimten voor patiënten met dementie?*</p> <p><i>(aanvinken, per diagnose-/ behandelingsruimte één antwoord mogelijk)</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Diagnose-/ behandelingsruimte</th> <th>Aanwezig</th> <th>Afwezig</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a. Geheugenpoli/poli (psycho)geriatrie</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>b. GAAZ</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>c. Dagopname/ dagcentrum / huiskamer</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table> <p>B. Vinden in de onder A. genoemde ruimten alle mogelijke afspraken/ onderzoeken¹ rondom zorg voor dementie op één dag plaats?*</p> <p><i>(aanvinken, één antwoord mogelijk)</i></p> ☐ Ja ☐ Nee		Diagnose-/ behandelingsruimte	Aanwezig	Afwezig	a. Geheugenpoli/poli (psycho)geriatrie	☐	☐	b. GAAZ	☐	☐	c. Dagopname/ dagcentrum / huiskamer	☐	☐
Diagnose-/ behandelingsruimte	Aanwezig	Afwezig												
a. Geheugenpoli/poli (psycho)geriatrie	☐	☐												
b. GAAZ	☐	☐												
c. Dagopname/ dagcentrum / huiskamer	☐	☐												
<i>Definities</i>	¹ Met onderzoeken kunnen worden bedoeld: anamnese, bloedonderzoek, lichamelijk onderzoek, röntgenonderzoek, psychologisch onderzoek, hartfilm.													
<i>Technische haalbaarheid</i>	* Peildatum: 1 maart 2019													
<i>Toelichting</i>	(Mantelzorgers van) patiënten met dementie willen graag inzicht in de organisatie van de zorg.													

Informatievoorziening	
Vraag 4	<p>A. Welke van onderstaande informatie wordt op papier en/of digitaal aan de patiënt meegegeven?*</p> <p><i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Uitleg soorten onderzoek¹ ☐ Medicatie ☐ Hulpmiddelen ☐ Autorijden ☐ Uitslag van onderzoek¹ ☐ Psycho-educatie ☐ Hulp en ondersteuning van Alzheimer Nederland: alzheimer cafés, lotgenotencontact, alzheimertelefoon ☐ Informatie van Alzheimer Nederland: website, brochures, boeken, dvd ☐ Casemanager ketenzorg dementie ☐ Patiëntenversie van de zorgstandaard Dementie <p>B. Welke van onderstaande informatie wordt met de patiënt besproken?*</p> <p><i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Medicatie ☐ Hulpmiddelen ☐ Autorijden ☐ Uitslag van onderzoek¹ ☐ Psycho-educatie ☐ Hulp, ondersteuning en informatie van Alzheimer Nederland: alzheimer cafés, lotgenotencontact, alzheimertelefoon, website, brochures, boeken, dvd ☐ Casemanager ketenzorg dementie <p>C. Wordt de uitleg aan (mantelzorgers van) patiënten met dementie ondersteund door beeldmateriaal?*</p> <p><i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja, door foto's en plaatjes ☐ Ja, door filmpjes of videomateriaal ☐ Nee
<i>Definities</i>	¹ Met onderzoeken kunnen worden bedoeld: anamnese, bloedonderzoek, lichamelijk onderzoek, röntgenonderzoek, psychologisch onderzoek, hartfilm.
<i>Technische haalbaarheid</i>	* Peildatum: 1 maart 2019

Aanwezigheid dementie bij opname	
Vraag 5	<p>Hoe wordt er bij opname¹ op uw ziekenhuislocatie – naast een protocol delier² - rekening gehouden met onderliggend aanwezig zijnde dementie?*</p> <p><i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i></p> <p>☐ Er wordt gebruik gemaakt van een protocol 'omgang met dementerenden'³</p> <p>☐ Er zijn aparte ruimten⁴ voor patiënten met dementie</p> <p>☐ Er is beleid waarbij schriftelijk is vastgelegd dat patiënten met dementie standaard een éénpersoonskamer toegewezen krijgen</p> <p>☐ Er wordt gewerkt conform de standaard 'kwetsbare ouderen VMS'</p> <p>☐ De geriater/ het consultatieteam geriatrie wordt standaard in consult geroepen bij dementie</p> <p>☐ Er zijn geen afspraken/ faciliteiten</p> <p>☐ Anders, namelijk: _____</p>
Definities	<p>¹ Met opname wordt bedoeld: opname in verband met dementie of opname voor enige andere klacht of aandoening. In het laatste geval is dementie onderliggend aanwezig.</p> <p>² In een protocol delier staan richtlijnen over omgaan met wanen en hallucinaties, oriëntatiebevorderende maatregelen en benaderingswijze en afspraken over prikkeldosering, veiligheid en informatie familie.</p> <p>³ In een protocol 'omgang met de dementerende' staan afspraken over omgaan met gedragsproblemen, afwerend gedrag, omgaan met zorgweigerig, inname vocht en voeding en inname van middelen, alsmede de bijbehorende maatregelen.</p> <p>⁴ Met aparte ruimten wordt bedoeld: het aanwezig zijn van verblijfsruimten geschikt voor patiënten met dementie. Er is hierbij rekening gehouden met het kleurgebruik van de ruimte (rustig/ vrolijk), herkenningpunten (klok), het aanwezig zijn van signaleringsmatjes (gedurende de nacht) e.d.</p>
Technische haalbaarheid	* Peildatum: 1 maart 2019

Ondersteuning door bezoek	
Vraag 6	<p>Welke mogelijkheden zijn er op uw ziekenhuislocatie voor mantelzorg(s) aanwezig om de patiënt met dementie te kunnen ondersteunen?*</p> <p><i>(aanvinken, meerdere antwoorden mogelijk)</i></p> <p>☐ Er is mogelijkheid tot rooming-in¹</p> <p>☐ Bezoek krijgt de mogelijkheid te helpen in de persoonlijke zorg van de patiënt met dementie</p> <p>☐ Bezoeken van de patiënt met dementie is mogelijk buiten de vaste bezoektijden</p> <p>☐ Steunpunt mantelzorgers/groepsgesprekken/familiegesprekken</p> <p>☐ Er zijn geen mogelijkheden voor mantelzorg(s) om de patiënt met dementie te kunnen ondersteunen</p>
Definities	¹ Mogelijkheid voor bezoek om te overnachten in het ziekenhuis.
Technische haalbaarheid	* Peildatum: 1 maart 2019

Bijlage: Wijzigingstabel

De indicatorenset is ongewijzigd t.o.v. verslagjaar 2017.